

Людмила РОМЕН

ЖИВИЦЯ

Ронделі

Суми
ВВП «Мрія-1»
2021

УДК 821.161.2(477.52)-1
Р 70

Ромен Людмила

Р 70 Живиця : ронделі / Людмила Ромен. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2021. – 152 с.

ISBN 978-966-566-771-1

«Живиця» – збірка ронделів відомої української поетеси Людмили Ромен ввібрала у себе різнопланові і різножанрові поезії: інтимну, філософську, громадянську лірику – глибокі роздуми над сторінками історії, сьогодення, сенсу життя. Щирі душевні почуття любові до всього Всесвіту, Слова, України, родини і кохання Жінки – як живильний потік, освітять душу кожного, хто торкнеться до імпульсів духу поетеси.

Для широкого кола читачів.

УДК 821.161.2(477.52)-1

© Ромен Л., 2021

© Петренко М., передм., 2021

© Арсенич-Баран Г.,

передм., 2021

ISBN 978-966-566-771-1

© ВВП «Мрія-1», 2021

20-річчю перебування
у лавах Національної спілки
письменників України присвячую

СПІЛКА ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ

м. Київ-24, вул. Банківська, 2.

телефон: 293-45-88, 293-05-52

№ _____

" 31 " січня 2001р.

ДОРОГА ЛЮДМИЛО ВАЛЕНТИНІВНО!

Президія ради ІСНУ на своєму засіданні від 30 січня 2001 р. розглянула Вашу заяву. Наслідки таємного голосування засвідчили: Ви стали членом Національної Спілки письменників України.

Сердечно вітаємо Вас з цієї приємної нагоди, бажаємо міцного здоров'я, нових творчих успіхів на ниві рідної літератури.

З повагою

Голова Національної Спілки
письменників України

Відповідальний секретар ради
ІСН України

Ю. МУШКЕТИК

О.ЛУЦІ

Унормованість козацької непокори

Ронделі – ошатно виладувані, наснажені широю і водночас високою думкою, глибинно занурені в наше прадавнє моральне й етичне світоладування, де ще дохристиянські традиції переплітаються із догматами Святого Письма, – це вони в українському поетичному світі виборюють собі окремішне становище. Бо такі мають на те повні права.

Ронделі. Начеб випечені до однаковості за формальними ознаками – вони напрочуд різні, так, справжнім авторам вони дають можливість проявити себе на глибинному, справді мистецькому, рівні.

Можу з приємністю відзначити: ряди цікавіших авторів-ронделістів ростуть! І це в часи, коли вільніші методики віршування начеб посіли панівне становище.

Тож якщо ронделі навіть для осібного роду законаних у цю зачасну в глибинах історії форму – вони примітні!

До цікавіших авторів мені хочеться причислити і відому багатьма примітними поетичними збірками Людмилу Ромен, авторку з виразно пісенно-думаючою душею.

В її ронделях – відображення непростой історії рідного краю, де формувалися морально-етичні засади української душі, де природа і людські дії поєднувалися гармонійно, де забобони доростали до звичаїв, щоб стати майже що законами – тож і дивуються дослідники: як це можливо, щоб недержавний народ жив за державницьким устроєм, зберігав себе віками, страж-

дав і мучився під ярмом загарбників – і відроджувався знову!

У ронделях Людмили Ромен чується свавільний повів степових вітрів, її душу пориває до гайдамаччини, кодованої у душі вільній і бунтівливій – але й вірності ідеалам одночасно: тут, наче із манускриптів, *«сходить промінь Сонцебога»*, тут *«кобзарі лягли кістками»*, тут сама авторка *«на всі майдани нагромадила громи!»* – і рішуче йде за Кобзаревим Словом.

Я сподіваюся, що збірка ронделів «Живиця» Людмили Ромен порадує прихильників цього вибраного жанру щедрими чуттями, глибокими роздумами, вірою в нашу незнищимість.

Микола ПЕТРЕНКО,
член НСПУ, м. Львів

«3 пракореня калини»

...Рондэль – давньофранцузька віршова форма, яка набула поширення в новочасних європейських літературах. Рондель складається із тринадцяти рядків, містить обов'язкові римовані повтори з двох наскрізних рим. Цей вірш має три строфи (перша і друга – чотиривірші, третя – п'ятивірш).

Як бачимо, рондель відрізняється від сонета як кількістю рядків, так і кількістю й формою строф. Написати коло ронделів – справа нелегка.

Узагалі до форми ронделю в українській літературі зверталось не так багато поетів. І відрадно, що Людмила Ромен – поетеса із Сум, про творчість якої ми й будемо говорити, – узялася за створення цього вірша, а потім задумала створити коло ронделів – форму нову не лише для української, але й загалом для літератури.

Коло ронделів, за Людмилою Ромен, – це поетична форма, утворена із 14 класичних ронделів, ланцюжок тринадцяти з яких побудований так, що другий рядок кожного ронделя повторюється в першому рядку наступного, а в чотирнадцятому – перший рядок повторює другий рядок тринадцятого, а другий – перший рядок першого.

Новаторство Людмили Ромен у тому, що авторка пропонує нам абсолютно нову, оригінальну й цікаву поетичну форму, яка розширює горизонти й можливості української літератури й українського поетичного слова.

Коло ронделів Людмили Ромен має назву «**3 пракореня калини**». І ця назва відбиває зміст поетичного циклу якнайповніше. Авторка присвячує свої ронделі

рідному місту й зізнається в ширій любові до рідного краю, отчої землі та до світу. Для поетеси Україна – це земля, де «*вісь – пракоренем калини*». Цю землю Бог дав як Рай, тут «*душа – як магма, на гаряче слово закипа*». На цій землі, із цієї землі народжується лірична героїня:

*У тій землі, де вісь – пракоренем калини,
Зі жмені глини й сонця серце зліплено мені.
О Великодній вік!*

*Час воскресіння яроднів!
Заджерелилися до вуст праслів глибини!*

Постала з крові й плоти.

Я – тепер людина!

Сочасна із Творцем,

нерозділима вічно з ним.

*У тій землі, де вісь – пракоренем калини.
Зі жмені глини й сонця серце зліплено мені.*

*Із крижма розпов'ює онуками трисинно.
О мій Дажбоже!*

Вповні духом вічної Весни,

Благословенням світлим Ти мене не омини!

Медовосвічно возгорюся неодмінно

У тій землі, де вісь – пракоренем калини.

Людмила Ромен – майстерна творкиня чудових і вдалих оказіоналізмів: *яроднів, заджерелилися, сочасна, трисинно, медовосвічно, возгорюся, пракоренем, праслів, нестрими, сонцехвилею, Сонцебога*.

Усе коло ронделів Людмили Ромен – це зразок поезії високого, урочистого звучання. Такого стилю надають віршам як різні художні засоби, так і емоційно та стилістично забарвлена лексика.

У цьому циклі поезій Людмила Ромен охоплює всю історію України, зачіпає болючі проблеми нашої ментальності й водночас оспівує велич і незборимість нашого народу.

Особливу увагу авторка приділяє проблемі Слова, яке народжується в душі народу й людини, «як маґма», закипає; Слова, що є духом живим, що освячене на олтарі разом із мечами, якого бояться вороги, яке лягло в уста великого Тараса; Слова, що народжує пелюстку плоті – рідну землю; Слова вогненного, яким авторка гартує рядки своїх поезій.

У цих віршах сплелися давні язичницькі вірування українців, уявлення авторки про ці вірування та відгомін християнських мотивів.

Коло ронделів «**З пракореня калини**» є збіркою віршів, що цікаві не лише за формою, вони спонукають читача до роздумів, викликають асоціації й візії, дарують насолоду смакування словом, возвеличують дух і наповнюють серце неймовірно теплими й водночас піднесеними почуттями.

Ганна АРСЕНИЧ-БАРАН,

*голова Чернігівської обласної організації
Національної спілки письменників України,
завідувачка кафедри філологічних дисциплін
та методики їх викладання
Чернігівського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені К. Д. Ушинського,
кандидат філологічних наук, доцент*

ЖИВИЦЯ

(Диптих)

1.

Живиця неба випадає росами, –
Це згустки щастя, радості міжзоряні,
Творцем Любові світлом упокорені.
Мій край квітучий ними рясно зрошений.

А Верби – в хвилечку вплелися косами,
Десь соловей мої пісні повторює.
Живиця неба випадає росами, –
Це згустки щастя, радості міжзоряні.

Підперезали даль стрункими торсами
Раїни... Вчуються важкі історії
Про дні звитяг.

Народе, будь!

Нескореним!

Нам зрятъ Героїв душі вічно з космосу –
Живиця неба випадає росами...

2.

Роса – живиця неба на світанні,
Цілющі крапельини – пей в траві!
Богині Живи* слізеньки живі,
Промий душевні і тілесні рани.

Освячена стихіями єднання,
Пелюстками землі, з небесних вій –
Роса – живиця неба на світанні,
Цілющі крапельини – пей в траві!

Босоніж йти зі сходом Сонця рано,
Луг розмота квітучий свій сувій,
Торкнеться ніг щавель і деревій,
І перші промені зачнуть свій танок.
Роса – живиця неба на світанні.

21.01.20

* Жива – богиня життя, щастя, любові, яка животворить і воскрешає умираючу взимку природу, робить землю плодючою. Жива символізує не стільки любов між чоловіком і жінкою, скільки світову любов... На честь богині Живи предки запалювали вогонь рано-вранці у Великий четвер перед Великоднем і кликали покійний родичів. Чим скоріше богиня весни переможе демонів зими, тим швидше одягне поля, сади і гаї зеленню і квітами. (За В. Войтовичем).

А серце Час шукає

А серце Час шукає у пісках проточних.
Дзижчить печаль в душі –

покривдженій, осою,

Моя печаль –

ще не просвітлена тобою,

Моя печаль

така до тайни непорочна.

У днях оцих густо-солодких,

аж молочних,

Відчайно цвіт ромашок перейде луною...

А серце Час шукає у пісках проточних.

Дзижчить печаль в душі –

покривдженій, осою.

Цілунки на устах щасливі і наврочні

Без поруху до сну,

як Місяць над водою,

І теплі сльози

ніч обліплять, як лускою,

В сон срібна рибина пірне,

як очі в очі.

І Час не зловить нас...

бо ми – піски проточні.

2006

Молитва до Сонця

*Сонце, моє сонце, хочеш ти зайти.
О, благаю, красне, день хоч посвіти.*
Олександр Олесь

О Сонце! Сонце!
Красне Сонце!
Дай душі огрому!
Дай прозоріння!

До Істини
завжди терниста путь.
Що вкину у ріллю вірша?
За пустогрім'я слів
сьогодні не заплатить
вже ніхто й гроша.
Золотоликий Дню, світи!
Твого я дочекалась розговіння.

О величайся!
Пагони нові громів
дало німе коріння:
І мудре серце Світу
вродить високосну Зірку
в сніговітражах.

О Сонце!
Сонце!
Красне Сонце!
Дай душі огрому!
Дай прозоріння,

Щоб Істину пізнати!
Не дай полову вкинути
в ріллю вірша.
Бо лиш любов,
Любов, розпалена до блискавиць, –
і вічна, і нетлінна,
І вічна,
і нетлінна у Любові
праведна,
як Бог, Душа!
У всесвіті очей гроза шумить.
Хай грім
сльозу не полиша.
Я вірю,
вірю, мій Дажбоже,
в золоту годину –
Воскресіння!
О Сонце!
Сонце!
Красне Сонце!
Дай душі огрому!
Дай прозріння!

2006

Життя — не ронделі...

Життя – не ронделі.

Дня першого тричі не буде повтору.

І другий – тобі не озветься,

не прийде в день восьмий.

Хвилиною кожною вповні живи.

Це все досвід.

Не переписати минуле своє.

Це не книга історії.

І строфіка й тропіки.

Творимо Бога, а то і – потвору.

В стопі двоскладовій, у ямбі,

у римах всі ось ми.

Життя – не ронделі.

Дня першого тричі не буде повтору.

І другий – тобі не озветься,

не прийде в день восьмий.

Зостанеться день до безсмертя –

однак жени тугу і горе,

Хай думка, хай мрія несуть –

в трави збити ще роси.

Ладнайся створить подив щастя.

Напни нові кросна.

Дорога до себе – до Бога.

Шукай кожен день. Не впокорюйся.

Життя – не ронделі.

Дня першого тричі не буде повтору.

15.03.17

На вітрянім вогні*

*Живу отак – на вітрянім вогні,
Щодня і душу, й серце обпікаю,
І болю я того не відчуваю...*

Живу, як і жила – на вітрянім* вогні,
Бо блискавиці грізні серце обпікають,
Лікуюсь Божим словом, сонцем зігріваюсь,
Так, у Раю –
цім Світі, безліч днів сумних.

Серед громів однак любов'ю розквітаю,
У пісні щастя утоплю образу й гнів.
Живу, як і жила – на вітрянім вогні,
Знов блискавиці грізні серце обпікають.

Небес сопрано крапле сонячно в мені, –
В цій музиці так легкокрило і безкрає!
(Хоч злозязичать: вигнана із Раю).
Та Ваші поцілунки,
знайте, – н е з е м н і!
Живу, як і жила – на вітрянім вогні.

* Назва першої збірки, що є рядком тріолету «Від кохання», яка вийшла в 1994 році. Живу саме так – «на вітрянім вогні», і, мабуть, мені вже від нього нікуди не дітись; це моя *творча* доля – з е м н а.

Вітряний – (з наголосом на третьому складі), який діє силою вітру. (Вітряний – легковажний), прошу читача не плутати.

Люблю в щемливій ревності

Люблю в щемливій ревності.
Топлюся в болю.
Мре серце зражене...
Рве мозок перелюб.
Передінфарктний стан...
Й однак за що ж люблю?
Чого страждаю?..
Душу час лиш, кажуть, гоїть.

Для себе жить не вмю.
Бо жила ж тобою!
А ти – один із тих, що зраджують, іуд...
Люблю в щемливій ревності.
Топлюся в болю.
Мре серце зражене...
Рве мозок перелюб.

Не нарікаю (Боже, збав) на свою долю,
Жіночу гордість на твоїх вустах гублю.
Всю палить спогадами ніч...
Безсонь прелюд...
Рвусь з відчаю і самоти.
Та крила кволі.
Люблю в щемливій ревності.
Топлюся в болю...

28.06.11

Пекельна мука

Пекельна муко! Ти – вогонь!

Я ним тяжу.

Він спалює зсередини мене дощенту,
Мов стоязике вістря. Серцю дико, щемко.
Чесноти. Вірність...

Як любов не сторожуй,

Захоче – вислизне.

Пішов... І що, ажур?..

Ікони наших днів розсохлися на щепки...
Пекельна муко, ти – вогонь!

Я ним тяжу.

Він спалює зсередини мене дощенту.

На легший хліб вона тобі вчиня діжу?..

Та в нім родзинки –

сліз моїх кричить крещендо!

На рід чужий як вчепишся, прищепо?

Ти певен, що на щастя перейшов межу?..

Пекельна муко! Ти – вогонь!

Я ним тяжу.

13.05.12

Розірвавсь разок намиста...

*Їхав, їхав козак містом –
Під копитом камінь тріснув.
(Українська пісня)*

А дружина серце крає:
Розгулявсь козак по місту,
Під копитом камінь тріснув.
Тріснув у печалі рай мій.

Пісня серцю – суму крайка.
...Розірвавсь разок намиста.
А дружина серце крає:
Розгулявсь козак по місту.

Соловей йому із гаю:
– Заведе в сильці нечиста,
Не жени коня ти риссю,
Не шукай з чужою раю.
А дружина серце крає...

2009

Цвітуть волошки

Цілує сонечко! Ач, крони світяться дерев,
А я – уявні твої очі – сю блакить волошок.
Мій вогкий погляд припада:

ту ніжну синь колошка.

А коник-цвіркунець
несе тебе – як лицаря, із мрев.

Ввірвався вітер нагло:
«День відквітне, він умре...».

Кричу йому:
«Так в серці ж ще звучить його,
його гармошка?!»

Цілує сонечко! Ач, крони світяться дерев,
А я – уявні твої очі – сю блакить волошок.

... Розверзнувсь Світ.
І струни рук – в симфонії, як трель.

Співає жайвір:
в пісні ще тебе й мене потрошку.

В житах вигулькує, віща ромашечка-ворожка.
На горизонті – свіглодаїне, значуще тире.
Цілує сонечко! Ач, крони світяться дерев.

15.02.12

Ковтатимеш самотній звук...

Не жаль. Сам обманувсь в своїм бажанні.
Склював брехливих слів зернини горобець.
Так швидко виказав. Ілюзіям кінець.
Та ти ж скупий, корисливий, захланник.

Душа відтала в першому коханні,
Вуста – цілунки-пуп'янки.

Все – нанівець.

Не жаль. Сам обманувсь в своїм бажанні.
Склював брехливих слів зернини горобець.

Конвалій храми білого ячання
Навколо хати – рай для любощів сердець.
Та я прощалась.

Смутки щемні...

Хай їм грець!

Ковтатимеш самотній звук світання.
Не жаль. Сам обманувсь в своїм бажанні.

2018

Осінній колаж міста

Цей розкішний осінній колаж – образ міста,
Ієрогліфів різьблених, рун письменна
Ляжуть в землю на сховок.

Лиш шелест луна,
Як смирення – тональність у мить падолисту.

У Альтанці фоно гра мелодію Ліста,
Палахтять чорнобривці.

Сум'ян променад.
Цей розкішний осінній колаж – образ міста,
Ієрогліфів різьблених, рун письменна.

Суму нотками – паволока,
дощ краплистий,
У петуніях-келишках бризки вина.
Як красується гронами горобина! –
А придивишся: дівчина наче в намисті.
Це розкішний осінній колаж – образ міста.

2016

Змітає листя день

Змітає вітер листя з осені пюпітра...

Бринять дощинки-ноти

тембром журавлиним.

Ми – відлетіли теж...

сумним трикутним клином...

І літа спомин голову сховав у підря.

А серце береже мелодій! – наче цитра.

Торкни. І рину повинню! І не зупиниш...

Змітає вітер листя з осені пюпітра...

Бринять дощинки-ноти

тембром журавлиним.

І звуком й кольором ряхтить життя палітра.

Як липа відцвіла, та в срібних павутинах.

Макоша* вистеляє листячком долини,

Гойда, сповиті у туман, ліси, гай – вітер...

Змітає листя день. Ще осінь на пюпітрі.

27.09.18

* Мокоша, Макоша – слов'янська богиня родючості. Культ богині був дуже поширений, входила до пантеону богів.

З поширенням християнства образ Макоші злився з образом Параскеви-П'ятниці. Виступаючи як посередниця між небом і землею, на весняних ритуальних рушниках зображувалась з руками, піднятими до неба, слугувала джерелом тепла та вологи (на відміну від літніх рушників, де руки опущені до землі, породжуючи зерно, готове до нового врожаю). Макоша – покровителька пологів і заступниця. Символами Богині є прядка і веретено.

Свіча пам'яті за сином

На могилі

Крилом черкнула пташка струмені дощу –
Упало пасмо, мов волосся, з неба...
Синочку, день стає мій на молебень,
Я кожне слово у сльозинці полощу...

Калина підросла (ще ягідок лиш щўпта!) –
Кладе тобі найперше гроно – треба.
Крилом черкнула пташка струмені дощу –
Упало пасмо, мов волосся, з неба...

Схоплю – тулю до серця. Праною пощусь.
Відчую: теплі пальці, синку, в тебе...
Цей літній дощ – душі моєї греблю
Прорвав! Сльозу пекучу в Ирїй відпущу.
Крилом черкнула пташка струмені дощу...

04.08.18

Ти — як мова чужа

Ти не зрозумілий мені, наче мова чужа.
Навиворіт все.

Холод ніс в дім підбілу,
Як наче зненацька тебе підмінили.
В очах — сум'яття.
Погляд — шерхлий, покрила іржа.

На вікнах полощуть дощі
мій-твій розпач і жаль...

Пішов. Не летів — волочив свої крила...
Ти не зрозумілий мені, наче мова чужа.
Навиворіт все.

Холод ніс в дім підбілу.

Акація в шибку душі устромила сто жал.
Невже ми, коханий, свій вік відлюбили?!
У корчах звело нашу долю, скрутило,
Аж сни — з переломами, слизько.

На лезі — олжа.

Ти не зрозумілий мені, наче мова чужа.

19.12.17

Тінь голосу

Тінь голосу ще стука в шибку снів...
Сполохана, уповні зойку й туску,
Прибилась по якімсь тунелю вузькім
Й зависла, наче Місяць у вікні.

Минуле пазлами – в роздріб мені
Розрізненим тріскучим луском.
Тінь голосу ще стука в шибку снів
Сполохана, уповні зойку й туску.

Та Сонце – мов настояне в вині,
Ляга на серце мудрим златоустом,
Й душа пелюстку білу, наче хустку,
Тобі як знак дає, згасивши гнів.
Тінь голосу ще стука в шибку снів....

20.08.19

Ти – мій Ладо!

Ти – мій Ладо, мій соколе, рідний навік!
Твоя Лада у колі Божеств тобі пара.
В еру Велеса красна любов нам і яра –
Тож співай калиновий гарячий з вуст сік.

Бути цілим єдиним Творець нас прирік,
Наділив світло-творчим
в любові нас даром,
Ти – мій Ладо, мій пане, коханий навік!
У Божественнім Колі ми істинна пара.

Ллється Світло Даждьбоже
з небесних повік,
Нам стежки світлом впали
з космічних Стожарів.
Ми пірнали в мелодію ночі флюяри,
Й загадалось: ночей тих, як тисячу рік!
Ти – мій Ладо, мій соколе, рідний навік!

21.11.19

Обери, я — твоя!

Я — люблю!

Сяйна вся, образ мій — оберіг.

Обери! І вбери щастя світло просторе.

Я і дня тобі Сонце і ніч світлозора,

Й ластівок щебетливих молитва з-під стріх.

Жду тебе.

Прихились, втому скинь із доріг,

Я твоїх наслухатиму мандрів історій,

Бо люблю!

Сяйна вся, образ мій — оберіг.

Обери! І вбери щастя світло просторе.

Джерелисто, струмками стече талий сніг,

І під Сонцем всміхнеться небесний цикорій, —

Душу зцілимо в хвилях, дарованих морем.

Пробудив блискавично Перунів батіг.

Я — люблю!

Сяйна вся, образ мій — оберіг.

21.11.19

Сонячний рондель

Я – сонячно-гаряча!
Обережно, наче трут.
Росою любощів впади.
Нам луг цей – олтарем.
Бджолино день співа.
Його цілунками доллєм.
Про тебе спогади цілющі
навіть від отрут.

А липень запишавсь:
он липи ж як цвітуть!
Омиті словом-ласкою і лагідним дощем.
Я – сонячно-гаряча!
Обережно, наче трут.
Росою любощів впади.
Нам луг цей – олтарем.

Любові філософію, таїнну Божу суть
Дано пізнати як істину життєвих теорем.
Я липа-скрипка!
Стань же віртуозом-скрипалем!
Нам суджено симфонією щастя бути!
Я – сонячно-гаряча!
Обережно, наче трут.

2018

Ще не відданий мій скарб любові

А поки день благословивсь,
я – буду жить!
Бо в серці ще не відданий
мій скарб любові
Оцій землі рахманній і материковій,
Оцим квіткам і зорям,
лісу, що шумить.

Оцим лугам, що Сонце й дощик
хочуть пить,
Словам, що так весніють
котиком вербовим.

А поки день благословивсь,
я – буду жить!
Бо в серці ще не відданий
мій скарб любові.

Як духмяніє чебрецем мій рідний Світ, –
Злітає думка чиста на священній мові!
Й радієш: можеш день собі
вдягнуть в обнови.
В стібки покласти теплу світанкову нить.
Бо поки день благословивсь,
я – буду жить!

31.12.19

Рондель при свічі

Свіча. Вечір. Тиша...

Кагору бокал. Щемно. П'яно...

Ковзнула по шибці сльоза.

Щось по зорях ворожить.

Сини підросли.

Сад постарів. Стоять дні погожі.

Давно колежанка гука відпочить у кав'ярні.

А я – все осіннім листком полонезу

між яблунь.

Землі не торкаюсь.

Стежки тут чужі вже, ворожі...

Свіча. Вечір. Тиша...

Кагору бокал. Щемно. П'яно.

Ковзнула по шибці сльоза.

Щось по зорях ворожить...

Присяду. І клавіш торкнусь.

Зазвучить фортеп'яно.

Шопена ноктюрн.

Ностальгую... Мурашки по шкірі*.

Загусла у спогад живиці на небі Сварожім.

Вогонь – як і подих.

Відміряє час. Все зів'яне.

Свіча. Вечір. Тиша...

Кагору бокал. Щемно. П'яно...

27.01.20

* Кожа – є в українській мові. Від кожух, Кожумяка...

Прощаю

Манера – як в змії.

Звила кубло, сичить у дрові Роду.

Коріння підгриза.

У бік відводиш погляд. (Як тобі простить?..)

На долю не один впав буревій! Встояли...

Зараз скільки стигм

Відкрилося. Стіка день на хресті.

Вона – несе погорду.

Там тепло, тихо?..

Чом дощі в очах – як п'єш пекельну воду?!

Її отрута – хміль-вино. На душу – сіті чарів.

Вгледь же ти:

Не жінка – а змія звила кубло.

Сичить у дрові Роду.

Коріння підгриза.

У бік відводиш погляд...

(Як її простить?..)

Лелію маківку,

щоб висіятись знов на долю-вроду,

І світлячки душі – в даль мерехтять,

щоб із пітьми міг вибresti...

Прощаю, як весна прощає зиму.

Березень гука цвісти,

І ластівки кружляють.

Сонце п'ють. Любові в серці ода!

...Змія. Та хай живе.

Я – з Богом! Втримаємо древо Роду.

12.09.18

* * *

В цім саду була я кожним деревцем,
Й кожне лагідним туманом оповив.
У стеблинах зрошених мене ловив,
Пахло моє тіло м'ятим чебрецем.

І земля пашіла. Шепіт – вітерцем.
І душа спізнала молодість трави.
В цім саду була я кожним деревцем,
Й кожне лагідним туманом оповив.

Силуети Місяць виточив різцем,
І мільярд зірок поклав до голови.
Цілий Світ! Пощо сполоханість сови?
Відчувала...

Відчужіла...

Ніч – рубцем.

В цім саду була я кожним деревцем...

22.01.20

Вічність щось пророчить

На пульсі Вічність щось пророчить.
Йдуть Верби по воді і дати.
Розшитий в золоте латаття
Ведмедиці малий візочок.

Хтось Місяць вкрав.
Кров з нього точить.
Пливе свіча – вода почата.
На пульсі Вічність щось пророчить.
Йдуть Верби по воді і дати.

І слово – коливо. Я хочу
З душі і Світу знять закляття.
Зі снігу розведу багаття,
Аж стануть сиво-білі ночі...
На пульсі Вічність щось пророчить...

21.02.20

Перунові батоги

Пасуть за Пслов день Перунові батоги* ,
Мов твої очі – квіти – сині пелюстинки.
Печаль моя – сльозою – світяться росинки,
Душа – метеликом у спомин дорогий.

Будяк – як пам’ять про орду і ворогів.
А євшан-зілля пахне – рідний дух України.
Пасуть за Пслов день Перунові батоги,
Мов твої очі – квіти – сині пелюстинки.

Над лугом вітерець легенький – знаний гід.
Ромашка усміхнулась, подала хустинку,
А я приляжу, прихилюсь до материнки,
О мамочко, прилинути б, набрать снаги!..
Пасуть за Пслов день Перунові батоги.

12.04.18

* Перунові батоги – давня назва, яку замінили на Петрові батоги.

Видибуй, наш Перуне!

*Ліпше Перун,
Аніж Іегова.*

Анатолій Гризун

«ВидибАй, видИбуй, наш Перуне! –
Із Дніпрових хвиль, столітніх глиць,
Іегові вкреш стріл блискавиць».
Все, сповзла облуда. Нові вруна.

Захлинуться кров'ю рвані струни
І по душах наших – тільки хвись.
«Видибай, видибуй, наш Перуне! –
Із Дніпрових хвиль, столітніх глиць».

Рви, Стрибоже, чужий лик-парсуни,
Хай не лізе в отчий край криниць.
Розсупонять небо крила многих птиць,
З тьми тисячоліття світять руни:
«Видибай, видибуй, наш Перуне!»

14.08.18

Не сотвори кумира

Не сотвори собі кумира,
То й ворога собі не сотвориш,
Живи по-пРАвді, ПРАВДу говори,
Ззнаєш спокою і миру.

У цьому є найвища міра
Людини, не підвладній жодній грі.
Не сотвори собі кумира,
Олживий шлях собі не сотвориш.

Душа цвістиме яко миро.
Плоди любові у собі уздри.
До Бога, волі серцем, духом зринь!
Родині, роду лиш офіруй.
Себе цінуй, а не кумира.

19.06.11

Світлий рондель

Світлані Качуровській

Очі, гляньте – кленові, осінні,
У волоссі нашітує вітер.
Відпливає на хвилечках Літо,
День ясний у суkenочці синій.

В світі лань я, біжу по світлинах,
Залишаю сліди-слайди мітів.
Очі, гляньте – кленові, осінні,
У волоссі нашітує вітер.

Що там завтра?!

Все в фарбах олійних,
Бо я – фея – і пензлик, і скіпетр,
Все підвладне. Життя – це палітра.
Я – щаслива! Душа моя – вільна!
Очі, гляньте – кленові, осінні.

10.11.18

Серце – зорі креше в ніч!

Як мовчати?..

Серце – зорі креше в ніч!

Ти – весна!

В долонях – сонця яре плесо!

І душа зі сну, з льодів,

зі стигм – воскресла,

Змолодилась в пролісковому вині.

Я до тебе – щебетом дзвінким весни,

Ласки сонячних обіймів перевеслом.

Як мовчати?!!

Серце – зорі креше в ніч!

Ти – весна!

В долонях – сонця яре плесо!

Лагідна сльозинка – сміх на полотні,

Пензликом вхопи.

З тобою – безтілесна,

Веселкових барв впилає, мій перелесник,

Та й сховавсь. Мовчиш...

Замовкнути й мені?..

Як мовчати?..

Серце – зорі креше в ніч!

02.04.19

Ви мою душу ошукали

Ви мою душу ошукали,
Погнали під шпіцрутени брехні.
А я для вас ладнала світлі дні.
Ви – розтерзали спів, шакали.

Хіба той трон тепер не жалить?
Терпіла. Борсалася у багні.
Ви мою душу ошукали,
Погнали під шпіцрутени брехні.

Брехня всесильна, часом, знали.
Стояла Мати Божа при вікні,
Замолювала рани у мені...
З страхами явно перебрали.
...Ви мою душу ошукали.

16.05.20

Свічка з Богом гомоніла

Про що ця свічка з Богом гомоніла?
Невидна вдень – вночі запалює зірки.
Душа і серце – мрії говірки,
Одного разу щастя намолили.

І Лада з Ладом випустили стріли,
І все здалось враз світлим і легким.
Про що ця свічка з Богом гомоніла?
Невидна вдень – вночі запалює зірки.

Лиш мить – і буря. Розметало хвилі.
Порвало на калинах сорочки,
Згубилися розірвані разки.
Лиш гудзики червоні низько тліли...
Про що ця свічка з Богом гомоніла?..

16.05.20

Раннє тихе щастя

Яке ж було то раннє тихе щастя!
І мальви й зорі. Все для нас, як Мекка.
Над полем небо – в розписах лелеки.
В барвінках заплітався день хрещато.

Ще квітнув сад...

Наш сад умів прощати,
Пив прохолоду травня з ранку глека...
Яке ж було то раннє тихе щастя!
І мальви й зорі...
Все для нас – як Мекка.

Спішили жись чуттями неощадно.
Старенька яблуня. Дупло – як дека,
Заглянеш – тайна: глибоко й далеко...
Гули вітри. Палила її спека...
Яке ж було то раннє тихе щастя...

13.05.20

Яблунова рапсодія

Білі клавіші саду –
Яблунова рапсодія.
Цій весні пишу оду я,
Славень серця для Лади.

Солов'ї мені в спадок –
Голосистих мелодій!
Білі клавіші саду –
Яблунова рапсодія.

Пелюсток тихі спади.
Дивовижна природа.
Як звучить в мені кода!
Звук мажорного ладу –
Білі клавіші саду.

15.04.17

Русалії

(Цикл)

1. Зелена неділя. Трійця

Травень. Трійця.

Діждали – Зелені святки*.

І душа яко Світ – у зеленому клечанні,
Промовляє Земля нам зеленії речення, –
Так було і так є! І так буде віки!

Кличуть Верби й Русалки на берег ріки
У танки і пісні, в солов'їні наречення.

Травень. Трійця.

Діждали – Зелені святки.

І душа яко Світ – у зеленому клечанні.

Пов'яжу Долі-саду яскраві стрічки,
Обдарую квітками, піснями і печивом.
І сам Світ розіллє роси щастя із глечика.
Сміх онучки – як дзвоник –

радіють стежки.

Травень. Трійця.

Діждали – Зелені святки!

* ЗЕЛЕНІ СВЯТА приходять до нас у першій декаді травня і тривають протягом тижня. Це одне з найвеличніших річних природних свят нашого народу, яке в собі несе пошанування Сонця, Води та Землі, які народжують Зелене Диво, творять життя.

2. Празникує все зело

Що над нами? Позолотна вись...
Микола Петренко

Наді мною Сонцем позолотна вись,
Наді мною Небо – море сине-сине!
З парусами білими пливуть хмарини.
Світ зелений. Свіжо. Голосом трави

Празникує все зело: живі! Живи!
І душа – на крилах, у молитві лине.
Наді мною Сонцем позолотна вись,
Наді мною Небо – море сине-сине!

Що за дійство! У Русалок* перезві
Гай і луг. Вінком завітчана калина.
Верби, клени, вільхи і стрункі раїни
Захлинулись в пісні щастя солов'їній.
Наді мною Сонцем позолотна вись!

* Русальний Великдень – четвер на сьомому тижні після Великодня – 21-22 березня (не плутати з християнською Пасхою, бо саме від Пасхи ведуть церковний календар – 7-ма седмиця після Пасхи для визначення-призначення свята Трійці). За давніми звичаями і повір'ями Русалкам у цей день дозволяється набувати людської подоби.

4. Чари конвалій

Цокнулись вінця конвалій.
Василь Чумак

Цокнулись вінця, і чари конвалій
Хлинули звуками храмними в травень.
Дзвони-дзвіночки – Русаліям* Славні,
Танці, веселощі, грації талій.

В Світі сім Сонць веселково заграли,
Захилиталися куполи в травах –
Цокнулись вінця, і чари конвалій
Хлинули звуками храмними в травень.

Вітер зірвав з яблунь, вишень вуалі.
Ми – в передзвоні.

П'єм ніч, наче каву.
Дзенькнулись вінця сердець.
Мене бавиш.

Звуком кохання між зір зазвучали.
Цокнулись вінця.

...Ми в чарах конвалій.

18.05.20

* РУСАЛІЇ започатковують ЗЕЛЕНІ СВЯТА, Русальний Великдень. Замовляють небо, поля, гаї, сади, світ, Всесвіт на гарні врожаї, погожу днину, добробут людей.

5. Русалчин Великдень

Диво – Русалчин Великдень* – розмай!
Сонця сопілка усюди співає,
З голосу того Земля оживає.
Пісня та – серце пробуджує Мавки.

Русі богині – мов з пір'ячка хмар,
Хліб вам жертковний, житам – дозрівання.
Диво – Русалчин Великдень – розмай.
Сонця сопілка усюди співає.

Легко поринуть у любощів марень.
Музики пальці – палкіш за слова нам.
Дотик сердець – в тиші трав заховаєм.
Світу блаженство! Як душу проймає.
Диво – Русалчин Великдень – розмай!

* На Русалчин Великдень Русалки виходять з води на землю. Люблять залазити на дерева і просять у дівчат полотна, хусток, сорочок... Нитки – для них найкращий подарунок, бо їхнє улюблене заняття у кришталевих палатах на дні водоймищ – шити і прясти.

6. Польові русалки

*За межею польові русалки...
Виглядають волошками
з-поміж жита сині очі їх...
Валер'ян Поліщук*

Ой що ж то за вогники сині між жита?
Війне вітерець – плинуть хвилями в край,
Черпнуть з річки неба й назад. Мила гра.
І сміхом сріблястим лани всі обліті.

І луниться день теплим шепотом:

«Жи-т-и-и-и!»

І жайвір у небі. Русалій пора.
Ой що ж то за вогники сині між жита?
Війне вітерець – плинуть хвилями в край.

Очей волошкових розбризкано в Світі!
В цім полі Русалонькам свято і рай.
Співає душа. Леться Сонця сура.
Танцюють дівчата в віночках із квітів*.
...Ой що ж то за вогники сині між жита?

01.06.20

* Там, де танцюють мавки, русалки, трава росте краща і густіша. Як і русалки, мавки знають все на світі, а тому їм, особливо на Зелені свята, приносять жертвний хліб і кладуть на ниву, щоб вони разом з іншими польовими духами сприяли родючості полів.

Материнська туга

(У день сім'ї)

О хто ж розрадить вічну материнську тугу!?

Вона така висока, сину.

Кожен день – zenit.

Зозуленька повік не доує тобі вже літ...

Сльоза вселенська сходить

яко Світ над пругом...

Печаль, скорбота... наче вольтова напруга.

Злетіла б птахою.

Та в райський сад не долетить.

О хто ж розрадить вічну материнську тугу!?

Вона така висока, сину. Кожен день – zenit.

Лікує час... Та де там. Пам'ять держить тугу.

Сто раз схолоне

і сто раз воскресне знову цвіт,

А ти – лиш сном приходиш...

О яка коротка мить...

Слова важкі, мов з надр душі тягну я вугіль...

О хто ж розрадить вічну материнську тугу!?

15.05.20

Я – іскра Божого вогню!

Я – іскра, спалах Божого Вогню.
Мені пелюшкою – пелюстки соняха,
Моя душа – така ж, як промінь сонячний.
Нерідко час клав долю на стерню.

Не відступала. Кидалась в борню,
Та йшла в кровавиці знов гордо. Он яка.
Я – іскра, спалах Божого Вогню,
Мені пелюшкою – пелюстки соняха.

Це Боже Світло – дар, охороню.
Його з небес черпаю я долонями.
Крізь себе Словом проросту до лон землі,
Краплинку крові гаряче зроню.
Я – іскра, спалах Божого Вогню!

15.05.20

Що буде, Боже, що?..

На око Місяця налято наклепів, намов.
Над повню цямрини. Кипить.
Вертає бумерангом.
І плаче в Бога на плечі наш світлий Янгол...
Хто ж так занапастив творінню
душу нагло й кров?..

Сумління?.. Порожнеча.
Виє Світ – голодний вовк.
Зло, лицемірство,
зрадництво танцюють танго.
На око Місяця налято наклепів, намов.
Над повню цямрини. Кипить.
Вертає бумерангом.

Скрізь гасла і брехливі мотто шелестять,
як шовк.
Підлота швидко проліза щаблями в ранги.
Що буде, Боже, що?..
Пророкування Ванги.
У висях піднебесних
Сокіл-Род в мольбі примовк.
...На око Місяця налято наклепів, намов.

15.05.20

Чується: «Киги! Киги!»

*Що вивела чаєнята
При битій дорозі!
Киги! Киги!*

Із пісні Івана Мазепи

Яка ж то доля... Чується: «Киги! Киги!»
Спадають в думку кола слави і неслави.
Чи воля неба, чи дитяча то забава –
Впав камінець звідкільсь – і по воді круги.

Ті кола душу облягли мою тугі.
При битій і небитій... Кулі стелять, гравій.
Яка ж то доля... Чується: «Киги! Киги!»
Спадають в думку кола слави і неслави...

Ой, чаєняточка, де рідні береги,
Де плюскіт хвиль ласкавих, тихії отави?
Насунула на край злякїсна орава
І розповзлась, як метастазами пухир.
Яка ж то доля... Чується: «Киги! Киги!»...

18.05.20

Над нами синь —

Дажбог-ріка!

*Замало, мало — і Дажбог-ріка,
Що Богом дана, а не десь взялася.*

Борислав Степанюк

Над нами синь — Дажбог-ріка!
В нім Сонця золота печатка.
Так дано звіку, від початку,
Вся далеч рідна і тремка.

Та падав Велес сторчака,
Об берег билася Почайна...
Над нами синь — Дажбог-ріка!
В нім Сонця золота печатка.

Підступна князева рука.
Зрадливо пив чуже причастя,
На рідний край приніс нещастя,
Вогнем, мечем здобув зрікань.
Та знову синь — Дажбог-ріка!

18.05.20

Обабіч Бога

Обабіч Бога у Сварожім лузі
Є місце лиш для ПравоСлавних* душ.
Закони Всесвіту ти не поруш,
З Даждьбогом будеш вічно у союзі.

Відходять вороги. Відходять друзі...
Свій чин й життя нічим не осоруж.
Обабіч Бога у Сварожім лузі
Є місце лиш для ПравоСлавних душ.

Вітай! Ось Сонце-день ясний на пружі,
Пред ним змивай і бруд, і грим, і туш.
Встеляй дорогу пелюстками руж,
Й душа злетить у вись по світлій смузі
Уздріть лик Бога на Сварожім лузі.

10.09.06

* ПравоСлавними були наші пращури – ті, що славили світ Праві, світ духовний наших пра-пра, животворчого Начала-Творця.

Різні душі

Місяць-ворожбит у душу лізе,
А душа на покуті і при куті.
Гудзики на сукні – зорі золоті.
Слово прогляда. Молитва пізня.

Серце ж то – ласкаве, не залізне,
Засіває зерна щедро у путі.
Місяць-ворожбит у душу лізе,
А душа на покуті і при куті.

Ну, а інша – сіє дрібку, мізер,
І не знає вихід з тої глупоти.
Цілиться у Сонце.
Світ – агов! – не тир.
І життя, повірте, не ескізи...
Місяць-ворожбит у душу лізе.

18.05.20

Любов – свободи крила

Любов не ланці – а свободи крила,
Птахам двом вільним небеса одні,
Красиве двоголосся на струні,
Коли до серця серце прихилилось.

Свобода – вірності і ПРАВди сила.
Не брід. Не хтивий хміль в чужім вині.
Любов не ланці – а свободи крила,
Птахам двом вільним небеса одні.

Як доля рушника обом стелила,
Знать треба: в кожнім що в душі на дні –
То й не спізнаєте печалі-дні.
Розвиднилось. Та пів життя зотліло...
Любов не ланці – а свободи крила!

18.05.20

Розкрилю руки Сонцю

Розкрилю руки в сонячне світання,
Між променів ласкавих пролечу,
І зблиски, краплі сіються в очу,
І чую в серці Віри досягання.

Нема кінця Святих джерел пізнання.
Молись на Сонце вдень. Вніч – на свічу.
Розкрилю руки в сонячне світання,
Між променів ласкавих пролечу.

Свічки молитвенні горять каштанів.
Збираю квіт. Ним серце полічу.
Всім бідам, хворям заклинання: «Чур!»
З ім'ям Дажбога прокидаюсь рано,
Розкрилю руки в сонячне світання.

18.05.20

Схилились три Верби...

*А три верби схилилися,
Мов жураються вони...
Леонід Глібов*

Схилились три Верби...

Ріка, де хвиль шансон,
Гойдає ніч на вітті Місяця колиску.
Русалоньки купаються, тіла сріблісті,
І вігер листячку шепоче: «Сон, це сон...»

Латаття притулилось річечці до скронь –
Це як долонями зігрів лице колись ти.
Не ми. А – три Верби...

Ріка, де хвиль шансон,
Гойдає ніч на вітті Місяця колиску.

Ой люлі, Кóтку. Дрімота біля вікон...
Минула молодість...

Як хвиля – сонцеблиском.
Ой люлі... Солов'ї...

Сум місячного листя –
На шибі – стразами. Ти душу розсупонь.
Схилились... три журби...

Ріка, де хвиль шансон.

18.05.20

Кому несеш окраєць-день?..

Живеш так безтурботно, гостем.
Який, кому несеш окраєць-день?
В чужій оселі ланці ніч пряде.
І щастя те – примарне. Тиша – гостра...

Душа зрина, голосить в високості,
Щоніч голубкою тобі гуде...
Живеш так безтурботно, гостем.
Який, кому несеш окраєць-день?

Гостини ті... Пішов. Як наче в постриг.
Ти ж не хазяїн сам собі!

(З людей?..)

О Господи, коли це сталося? Де?..

Вчить Світ:

на бідах щастя не примостиш...

Живеш так безтурботно, гостем.

09.09.10

Метелик вуст зашерх...

Дійсне тільки те, що відбуло...
Любов Голота

Метелик вуст зашерх...

Лягла на серце стужа.

Стоїть в дворі тополя ув обдертій тозі.

Засохла в вазі березнева гілочка мімози...

Чи спам'ятаєшся?

Похопишся?

Затужиш?..

І кинешся вчорашні цілувати ружі...

До зашпорів. Нам сад побили геть морози.

Метелик вуст зашерх...

Лягла на серце стужа.

Стоїть в дворі тополя ув обдертій тозі.

Так, дійсне тільки те, що відбуло, мій друже.

Чи скропить сліз моїх твоя?

Лиш тінь на розі...

Поезія – уява. Кинь. Життя – це проза, –

Казав не раз. Ти лицемірив осоружно.

Метелик вуст зашерх...

Лягла на серце стужа.

22.11.11

Довга ніч..

Біль описать – нема слів у абетці!
Сороканіжка якась душу топче,
Без вихідних і перерв дні і ночі.
Біло-червоні нитки у серветці.

Що тут казати невтоїшному серцю...
Любить, і все тут.

Сльоза крапле в клоччя...

Біль описать – нема слів у абетці!
Сороканіжка якась душу топче.

Свічка і я... Й довга ніч у люстерці.
Ти не вертаєш. То нащо морочиш?..
Дай мені сил відпустить, Дажбо, Отче!
Фото розмите. Сльозинами скельця...
Біль описать – нема слів у абетці.

05.08.11

Чолом тобі, Лісе!

У Нікольське сьогодні – у ліс по гриби.
О чолом тобі, Лісе, господар гостинний,
Листопаду святкуєш в цей день іменини.
На пеньку примостилось сімейство грибів.

Як від листя опалого в оці рябить!
У тінисті місця вже прокравсь перший іній.
У Нікольське сьогодні – у ліс по гриби.
О чолом тобі, Лісе, господар гостинний!

Мухомора палає шапчина. Хтось збив.
Як сльозиться від щастя в красі цій осінній!..
Я до тебе, коханий, в цей час передзимний
Лину думкою: хороше. Поруч якби...
У Нікольське сьогодні – у ліс по гриби.

01.11.18

Ой, там на горі

Ой, там на горі, на крем'яній
Волхви багаття високі палять.
Предки зазнали зраду та палі.
Храми – руїни... Паші війни.

Слово підступне – зілля в вині.
Хмільно боярам і князю Малу.
Ой, там на горі, на крем'яній
Волхви багаття високі палять.

Волхви – в багаття, у віщі сни.
Камені капиц. Вогнища – жала.
Князь Віру зрадив. Люд – на поталу, –
Тягне віками хрест на спині.
Ой, там на горі, на крем'яній...

04.06.20

Гроза

Гроза... А душі з Богом знов не говірки.
В природі гвалт. Землі і неба протиріччя.
Жбурляє вітер хвищу прямо ув обличчя.
По вулицях пливуть не ручаї – річки.

Я тут в теплі.

А за вікном – мов потойбіччя.
Ці зливи, бурі, випущені з неба ким?..
Гроза. А душі з Богом знов не говірки.
В природі гвалт. Землі і неба протиріччя.

Самотньо. Роздуми, як спалахи, гіркі.
Лле дощ.

Гука Мара, Марія чи Марічка?..
Творець завжди всім спраглим
в тьмі запалить свічку,
Щоб вибрили на ПРАВди, істини стежки.
Гроза. А душі з Богом знов не говірки...

01.05.20

Підсочка

Душі підсочка – як сосни підсочка –
Із ран – пекучі сльози, а чи сік...
Хтось бурштину запраг собі – краси.
Сосна біль сплаче. А в людини – очі.

Живиця... Хто ж отой тиран чи зодчий,
Що креше стовбур, душу всю посік?..
Душі підсочка – як сосни підсочка –
Із ран – пекучі сльози, а чи сік...

Хтось кров із серцевини древа точить, –
Краплинки – наче в сонячній ясі.
Милуєтесь? Хоч прощення просіть,
Бо ті рубці – навік важкі рядочки...
Душі підсочка – як сосни підсочка.

26.06.20

Час летить...

Брили із Могили Кам'яної
Гріють Світ. Торкнись.

А ми не знаєм...

Відцурались.

Все чуже – за рай нам.

Розплодились із ковчега Ноя?..

Час летить над душами грозою,
І свої й чужі – як вовча згряя.
Брили із Могили Кам'яної
Гріють Світ. Торкнись.

А ми не знаєм...

Сонце, зорі, місяць над Сулою.
Як живем? Чого, кого кохаєм?..
На яким хресті нас розпинають?..
Віра й доля. Зсуви з Мезозою...
Брили зі Святині Кам'яної.

02.07.20

Життя складне

Життя складне – у круговерті маскараду,
І виявляється – на лезі світла й тьми.
Як ви, так і до вас примірять з тих же мір.
Зірвуться маски.

Шум спустошить маскараду.

І плакальниці-дні прийдуть.

Дамо їм раду?..

А ще і друзі в спину пустять поговор...
Життя складне – у круговерті маскараду,
І виявляється – на лезі світла й тьми.

Всього бува, затягне в вир.

Підеш на зраду.

Шукаєш виходу. Йдеш полем серед мін.
Метаєш перлами бува перед свиньми.
Сам винен ти.

Бог – совість лиш тобі порадник.

...Життя складне – у круговерті маскараду.

20.11.11

Замало першим..

Замало першим – у шерензі на параді,
До хрипу в горлі – гасла.

Струшувать громи.

Бить кулаками в груди: патріоти – ми!
І ницо так запродатись. Піти на зраду.

О як же ви рветесь до крісел вищих влади,
Вивищуєтесь гонором понад людьми.
Замало першим – у шерензі на параді,
До хрипу в горлі – гасла.

Струшувать громи.

Те лицемірство ваше в очі наче чадом.
Тих обіцянок набереться в сто томів.
Як міряєте, так і вам із тих же мір.
Побожно-показово хреститесь так ладно.
...Замало першим – у шерензі на параді.

20.10.14

Старість...

Синочки, я на пляшку почекаю,
Поки хмільного пива доп'єте.
І вітер їй сльозу з обличчя стер.
Ба, навіть вітер за стареньку серце крає...

Пенсійний вік. Ох, дочекалась раю:
Чи то по їжу, чи по ліки до аптек.
Синочки, я на пляшку почекаю,
Поки хмільного пива доп'єте.

І хреститься, і владі дорікає.
(Життя, тим паче – матері, – святе).
І діток трійко, й онучат... Проте
Один – в Москві. А двоє – у Чикаго...
Синочки, я постою... почекаю...

22.05.20

Спільна доля

*Нам буде сонцем кожен кущ і камінь
У ці хвилини гострі і щасливі!*

Олена Теліга

У кожному з нас із рідним краєм спільна доля.
Зберімо міць в кулак єдиний грам до грама
На цій землі, що кров'ю кроплена віками.
Ідім на Ви! Страху відкиньмо заборолу.

В який це раз собі відстоюємо волю?
Нам Сонцем стали кожен кущ, стебло і камінь.
У кожному з нас із рідним краєм спільна доля.
Зберімо міць в кулак єдиний грам до грама.

Хай будить Сонце небо й жайвора над полем.
Ясніє обрій. Новий день іде з дарами.
Проміння – як списи – на прю із ворогами,
Душа пала, заллята розпачем і болем.
У кожному з нас із рідним краєм спільна доля.

04.06.20

Це мій голос

Це мій голос – він один на всі Світи,
Звук любові і печалі тобі лунить!
Сам Стрибог сплакне,
як вжальять Його струни.
І ці сльози – як живиця самоти.

Я й сама не знаю, як все осягти?..
Скільки часу, мрій, надій давала юність...
Це мій голос – він один на всі Світи,
Звук любові і печалі тобі лунить!

В радість жить, з любов'ю – істини прості.
Й дні зелом – пахучим щастям
нам заврунять.
... Під ногами колеться стерня.
Кров – сум мій...
Амплітуда слова, пісні висоти –
Це мій голос – він один на всі Світи.

05.07.20

В'є жайвір вись

В'є жайвір вись тонкоголосу над житами,
Ласкавить Сонце голосистим співом птах.
Ромашка, королиця – день мій хилита –
Це долі знак. Мій оберіг. Родима пляма.

Бджола летить, цілує, бавиться квітками,
В цій грі – запилення садів.

Зібрать нектар.

В'є жайвір вись тонкоголосу над житами,
Ласкавить Сонце голосистим співом птах.

У грамофонах мальв «дзум-дзум» –
всі дні – піснями

Гойдають джмелики і літо, і літа.

Метелик жовтий сів. Засяв, мов ліхтар.

Душі так тепло й світло, вгорнута світами.

В'є жайвір вись тонкоголосу над житами...

29.06.20

Йде Сонце сівачем у полі!

Йде Сонце сівачем у полі!
І сіє в полі соняхи.
Здіймають день крилом птахи,
І оторочками – тополі.

Рілля землі ще чиста й гола.
Зорались холоду страхи.
Йде Сонце сівачем у полі
І сіє в полі соняхи.

Красу вдихаю видноколів,
І груди – молоді міхи.
Проллють дзвінкі пісні птахи.
Бринить весь Світ гортанним соло –
Йде Сонце сівачем у полі!

28.05.20

О Сонце, о квітко ясная неба!

О Сонце, о квітко ясная неба!
Душа, наче соняшник, квітне теж.
Пливе поміж нами хмарок кортеж.
Я кожним листочком тягнусь до тебе.

Як світло Любові людині треба,
Проміння Любові – як дух – святе ж!
О Сонце, о квітко ясная неба!
Душа, наче соняшник, квітне теж.

У колі на обрії – ранку гребінь
Розчісує вуса житам. Безмеж.
За словом, що сходить, моїм простеж,
За піснею, що вкорінили Верби.
О Сонце, о квітко ясная неба!

19.06.20

Лунарія

На спомин про маму і бабусю

Як квітне трепетно в дворі лунарія!
Любила квіт бабуся й мама.

Спомин...

Все чую між квіток їх тихий гомін,
Під голоси їх теплі засинаю я.

Мій день зливається у Сонця арію,
У мерехтіння крилець бджіл (невтомні).
Як квітне трепетно в дворі лунарія!
Любила квіт бабуся й мама.

Спомин...

Вгорі ще квіт, а унизу – лунарні
Кружальця на стеблі – як Світ, в якому
На повню схоже все. І серця промінь
Бузкових барв веде завжди додому.
Ось – фіолетом бризки! – аж луна йде!..
Як квітне трепетно в дворі лунарія!

01.08.17

Дім без дарів — пустий

Медовий, хлібний, яблучний... Де ти?..
Спаси і тіло, й душу, рідний Спасе!
Без хліба, меду, яблук – сад погаслий.
Дім без дарів Твоїх і ласк – пустий.

Як «перескочена»... (День сліпоти?..)
Ти йшов з дарами. Інша тебе пасла.
Медовий, хлібний, яблучний...
(Простить?..)
Спаси і тіло й душу, рідний Спасе!

Були ж для нас дні Літа золоті!
Сади вдихали аромати щастя,
Ти з неба міг для мене Зірку вкрасти!
Росинки нанизать і поготів...
Медовий,
 хлібний,
 яблучний... Де ти?..

09.09.20

Тобою впоєна душа

Тобою впоєна душа просвітлюється вмиць,
Відчувши подих, голос,
дух живильних твоїх перст.

В тобі гармонія багатозвучь
пташиних мес,
О Лісе, наслухає серце пісню верховіть!

Краса благоговійна,
трепетний зелений світ,
Торкнуся струн-дерев –
і лунить голосом небес.

Тобою впоєна душа просвітлюється вмиць,
Відчувши подих, голос,
дух живильних твоїх перст.

Берізоньки, засончені! Обіймів щастя мить.
Постою так. Душа спізнала спокій.
Без блазенств

Простого слова хочеться!..
У чім безсмертний сенс?..

Прошелестів вітрець.
На листі пише новий міг...

Тобою впоєна душа просвітлюється вмиць.

2010

Калиновий фреш

Фреш калиновий дня.

Дух осені трива.

Пишу цей вірш, немов молюся стиха.
Шелесне вітер листям, здійме вихор...
У вікна світять очі жовтня. Покрова.

Щасливий час весіль. Обряду перезва.
Красивих пар стріча альтанка сміхом.
Фреш калиновий дня.

Дух осені трива.

Пишу цей вірш, немов молюся стиха.

Стоять в куточку, черги ждуть слова –
Животворить! І відганяю лихо.
Верхи тополь пом'якшали, як віхоть.
Йде сад. Як світять яблука на рукавах!..
Фреш калиновий дня.

Дух осені трива...

08.08.20

Чом стали піснею журби?..

О як нам день блаватом, небом голубів!?.
Я – вірила: родина – вік благословенна!
Ти ж називав квітками! Боже, поіменно!
Зелом пахким впивалася твоїх обійм...

Два сонечка очей – так сяяли з-під брів,
І поцілунків – гіацинти золочені.
О як нам день блаватом, небом голубів!?.
Я – вірила: родина – вік благословенна!

Була... були... Чом стали піснею журби?..
А Рід, родина?.. Щастя?..
Що тепер – займенник?
Частина мови?..

Та живеш у моїх генах.
Не пив і стременне.
Спішив, тайком – в стремена.
Котилася сльоза – як доля, вслід тобі...
О як нам день блаватом, небом голубів!?.

11.10.18

* * *

Голубитимеш ніжно, як ріку.
І буде день для нас м'який, хвилястий.
В ткання рядочки заведу тонку
Дощу червненого я нить сріблясту.

Любисткам віддамо любов тремку,
Я стану вся тобі глибин причастям.
Голубитимеш ніжно, як ріку.
І буде день для нас м'який, хвилястий.

Росинки-ноти розіслав цвіркун,
У травах скрипочка виводить щастя.
Де не взялась – сорока (ох, горласта!),
Перекричать зозулине «ку-ку».
...Голубитимеш ніжно, як ріку.

19.10.19

Стаю струною я

О Лісе, друже, вірний мій скрипалю,
Мелодією вічною назви.
Твоїх я струн – найголосніша віть.
Озвався голос мій тобі відталий.

Ти – як дзвіниця, дзвоники конвалій
Березам наструмують молитви.
О Лісе, друже, вірний мій скрипалю,
Мелодією вічною назви.

А дзвони-дзвоники – разки коралів
Кладуть до ніг у молодій траві.
Серця виспівують ніч солов'ї.
Чого в них більше: щастя чи печалі?..
О Лісе, друже, вірний мій скрипалю.

14.10.18

* * *

Все пада сніг... як білі буквиці небес –
На чорній бересті землі лягало слово.
О біле, світле Слово Божої Любові
Світило людям! І одній із поетес.

А твій прощальний погляд у душі намерз...
Як відігрить, снігурику мій пурпуровий?..
Все пада сніг... як білі буквиці небес –
На чорній бересті землі лягало слово.

А сніг все падав. І кружляли полонез
Сніжиноньки в сукенках бальних, нових.
Радію снігоцвіту. Геть журби закови.
Різдвяна ніч.

Сповідуюсь. І жду чудес!..
Все пада сніг... як білі буквиці небес...

13.01.21

Чекає серце цокоту підків...

*...за неї лицар гинув без авансу,
вона чекала цокоту підків.*

Ліна Костенко

О як чекало серце цокоту підків!..
Щодень виходила тебе стрічать на ганок,
Моїм садам запалювало Сонце ранок!
І Світ небесним звуком струменів!

І я віталась радо ластівками брів,
І ти, коханий, бачився в легкім серпанку.
О як чекало серце цокоту підків!..
Щодень виходила тебе стрічать на ганок

Прекрасна Жінка-Діва всіх віків!
О лицарю!

Ти, може, в муках гинеш й ранах?..
Ось мої крила! Я – любові куц троянди,
Зірвусь – й до ніг,
якщо чеснот не розгубив.
...О як чекає серце цокоту підків!

12.12.20

Йде весна!

Йде весна – яро, сильно і молодо!
І травинка траві йде у слід.
А на слова судинах – наліт.
І на плечах – цілунки ще холодом.

Вже хтось Зорям і Місяцю молиться,
Зустрічає ключі журавлів.
Йде весна – яро, сильно і молодо!
І травинка траві йде у слід.

На чотири шляхи – Сонця коло-код,
Свій сакральний час зна небозвід.
А на три душі впав день-болід...
Учорашнє лишається коливом...
Йде весна – яро, сильно і молодо!

06.06.20

Великдень грому

(Цикл ронделів)

1.

Любов упала навесні така,
Як блискавиць вогонь!
На пізні руна.
Сніги прощались.
Вгасли візерунки.
Як повнозвуко потекла ріка!

Рятуйте!
Загатіть!
Як тілу пружно!
Нехай приборка, трепетну, рука.
Любов упала навесні така,
Як блискавиць вогонь!
На пізні руна.

Без нот, а зазвучала в голих струнах,
Між трав заплуталась, як дощ! Жарка!
Пробачила холодний лід чекань,
І вперше!
йду красиво й грозолунно!
Любов упала (Господи!) така!

2.

У морі буднів сих піднять вітрило –
і до Вас – л ю б и т ь!
Литаври тіла, –
вже не втримать сонячного згуку.
Весна!
Черемхи білого роялю ніжні звуки
Мелодією серця розцвітали.
О, солодка мить!
Мовчання Ваше
(я все чула!)
розбудило всенький Світ!
Як поруч, близько Ви!
Аж терпне серце, терпнуть руки.
У морі буднів сих піднять вітрило –
і до Вас – л ю б и т ь!
Литаври тіла! –
Вже не втримать сонячного згуку.
Сей характерник-вітер
нам у сурми вишень засурмить.
Ярій, душе моя!
Вихлюпуйся в зелені луки!
О, потопи в цілункові мої крикливі смутки!
Черемхи білого роялю звуків не згасить!
У морі буднів сих піднять вітрило –
і до Вас – л ю б и т ь!

3.

Прислухайтесь!

Весна одвічна воскресає!
Черемха в білоцвітті,
згубить трепетом вогнів,
Це тихий рай. Ось поруч ми!
Нікого не виніть.
О Боже, дякую!
Хвилина щастя. Травень.

Не мій! (Чужий...)

Недоторком я мрію не скараю.
Не мій. Та очі в очі зацвіли.
Не в сні! Не в сні!

Прислухайтесь!

Весна одвічна воскресає!
Черемха в білоцвітті,
манить трепетом вогнів.

І солов'їсі в лісі соловей співає:

– Я Вас кохаю, мила пташечко!

А Ви мені

Прошелестіть хоч вітром близько,
голосом весни,

І Вам душа

всміхнеться дзвінко сонцеграєм.

Прислухайтесь!

Весна одвічна воскресає!

4.

Які громи! Склепіння неба рвуть!

Зловлю.

Вхоплю!

Люблю!

Весні – ярить!

Ще зовсім теплий, вічністю зігрітий,
Ось перший пролісок припав до вуст.

Я блискавками палену канву

Небес засію взором сонцелітер.

Які громи! Склепіння неба рвуть!

Зловлю.

Вхоплю!

Люблю!

Весні – ярить!

Я ці громи на нашу честь назву

«Людмила й Володимир»,

наче квіти, –

Співають небеса.

О, слухай, Світе!

Уста в уста. Намолюють траву.

Які громи!

Їх кину у строфу.

5.

Засвітіть мої білі ронделі –
Молочаї пахучого сну,
Цю черемхову мрію хмільну:
Злюбом стати, як Леля з Полелем.

Проступають гаївки містерій!
Вперше серце відчуло Весну!
Засвіти!

Мої білі ронделі –
Молочаї пахучого сну.

Відпливаєш у маринь пастелі.
Криком Туги тебе не замкну,
Не зманю в цю Любов неземну.
...Дзвоном серце.

А в небі – веселик.
Засвітіть мені білі ронделі.

7.

Які меди течуть в тонкоголосих вітах!
Які мелодії!!!

Який солодкий тіла щем!
Не грайтеся байдуже
ані словом, ні вогнем.
Полелечку, як гірко у розлуці жити.

Простуджена душа моя і чакри літер.
А липа! Липа ж!

Вилита і сонцем, і дощем.
Які меди течуть в тонкоголосих вітах!
Які мелодії!!!
Який солодкий тіла щем!

– Нарви!

Я чаю хочу з липового цвіту.
Захриплий голос мій
блукає в світі міражем,
Бджолинооко у віконце зазирну тихцем,
Зітхнувши, потай,
приторкнусь до вуст
на мить лиш.
Які меди течуть в тонкоголосих вітах!

9.

Мій проліску, яка ця даль пекучо-синя!
Ваш дикий погляд небо розколов навпіл.
Птахи надій, вітрами гнані в березіль,
На плечі кинули одну на двох пір'їну.

На дві душі – одна –
у р і з н о б і ч – стежина.
Стікали болем...
Та чомусь не меншав біль.

Мій проліску, яка ця даль пекучо-синя!
Ваш дикий погляд небо розколов навпіл.

Мрій-поривань – цю віхолу сердець єдину,
Невже не воскресить у жодну із неділь?!
Човни садів пливуть.

О ця стихія-хміль!
А ми – самотні тіні.
Згустки із карміну.

Мій проліску!
Яка ця даль – пекучо-синя...

10.

Не повірите:

щастя не в тім – поруч мати,
А в любистках ночей колисково любить!
Де ніхто не зурочить,
не викраде мить
В прохолоду небес
сіять слово,
як м'яту.

Обсипати цілунками з далечі свято
Тиші образ Ваш світлий.

Це – серця зеніт.

Не повірите:

щастя не в тім – поруч мати,
А в любистках ночей
колисково любить!

Важу зустріч найпершу снігами каратів.
Зіштовхнулись серця, як світи із орбіт.
Випадковість чи карма?

Ви – долі пристріг!

Не піду до шептук.

Я так хочу кохати!

Не повірите:

щастя не в тім – поруч мати.

11.

Дзвенить в душі беріз весняний серпантин.

Під теплим небом –

ні, не сонце –

стигма-жінка

Розіп'ята коханням на межі обжинків,

А Ваше серце хтось замкнув на карантин.

Я – великодня вся!

Волю воскресінь!

Я засвітила Вас! –

У Всесвіті – сльозинку.

Дзвенить в душі беріз весняний серпантин.

Під теплим небом –

ні, не сонце –

стигма-жінка.

Перед іконою Весни, її святинь,

Для Вас вінок зів'ю з хрещатого барвінку.

У тиші мрій

люблю

безтямно Вас і дзвінко!

– О, не порвіть струну!

Остання!

Мить горінь!

Дзвенить в душі беріз весняний серпантин.

12.

«Наша справа: чи кохаємо ми? чи вміємо ми кохати? А чи платить нам хто за кохання коханням, це не наша справа, за це спитає Бог...»

Микола Гоголь

Любити свято, щедро,
жертвенно, без каяття.
Моя любов як грому музика і блискавиці.
Моя, і лиш моя, ця туга дикої вовчиці.
Ковтає Місяць крик.
Сльозою зорі шелестять.

У цій би музиці спізнати солодке розлиття!
Хто не кохав, а підло зраджував –
нехай проститься.

Любити свято, щедро,
жертвенно, без каяття.
Моя любов як грому музика і блискавиці.
Сестра, дружина,
мати, ж і н к а!
А душа – дитя –
Капризне.
Прасвіти зловити хоче в голос птиці,
Пірнати лебедино у розвеснені зиниці.
Не дайте ж Ви – проклять!
Ні заздрощів.
Ні співчуття. –

Любити свято, щедро,
жертвенно, без каяття.

13.

Кульбавами* цвіте моє волосся!

Це завітчали Ви!

Ніхто їх не зірве!

Хай серце Ваше лиш коханою назве.

Клубочки сонця сяють:

ось я,

ось я!

А очі, мов стрижені два лосі,

Мене прями.

І мрій, і маринь круговерть.

Кульбавами цвіте моє волосся!

Це завітчали Ви!

Ніхто їх не зірве!

А серце –

щастя-туги стоголося.

Важку сльозу спивав до болю соловей.

Несу крізь ночі-далі небо грозове.

Стоптала сни.

Душа упала в роси.

Кульбавами цвіте моє волосся!

* Давня назва кульбаби.

15.

*Я тебе ніколи не увижу,
Я тебе ніколи не забуду.
Зонг-опера «Юнона і Авось»*

Я ніколи тебе не побачу,
Ти ніколи мене не забудеш.
Ця остання сльоза креше груди,
Це – остання. –
Тобі все пробачить.

Соловей розспівався, неначе –
Мить щаслива.
А це ж – чорний будень.
Я ніколи тебе не побачу,
Ти ніколи мене не забудеш!

Твоє світло очей – сонця зачин –
Сріблом сипле:
«Людмилонько! Людо!»
Ці слова,
мов кульбави!
Усюди.

Я – цвістиму!
Я – Вічність Терпляча!
Я ніколи тебе не побачу.

16.

Мабуть, то все-таки було – прощання,
Яка щаслива тризна!

І журби вінець.

В німе ячання впали крилами сердець, –
Невінчані

в черемховім вінчанні.

Як близько-близько,

Світе мій, Коханню!

Весна!

А смутки, мов євшан, –

щемкий чебрець.

Мабуть, то все-таки було – прощання,
Яка щаслива тризна!

І журби вінець.

О квіте черемховий, грім печальний
Побив тебе...

Хто не любив – нехай кляне.

В душі-лампадці сиво плаче пломінець.

Приречено далекі.

Мрій смеркання.

Мабуть...

(То все-таки було –

п р о щ а н н я).

17.

А папороть квітла глухою любов'ю,
Та хоч кропивою, благаю, пожаль.
Очей синьоока лелеча печаль
Світи розливала мені проліскові.

Не клич, не мани у байдужу сю даль
Мій шал, мого тіла громи Перунові.
А папороть квітла глухою любов'ю,
Та хоч кропивою, благаю, пожаль.

Всі жала рішуче прийняти готова.
Інфарктно на серці.

(Вам серця не жаль?)

Не згасне душі золота пектораль,
Засвітить Олава* таїнами слова.
... А папороть квітла глухою любов'ю.

* Олава – річечка в Роменському районі.

22.

І ляже на папір пекуча Ваша тінь,
Слова ласкаві вжалить, наче кропивою.
Під серцем завирує.

Потечу рікою
Серед снігів в очей духмяну глибочинь.

Розводдя чистих правесняних розговінь,
Об ліс спіткнувшись,
крикне проліском любові.

І ляже на папір пекуча Ваша тінь,
Слова ласкаві вжалить, наче кропивою.

Крилом одним не розгойдати неба дзвін!
Відгалий гай зустріне чорною бровою.
А я в стежини Ваші – шепотом-травою:
«Я Вас люблю

в це літо сонячних світлин!»
Та ляже на папір пекуча Ваша тінь...

23.

Подаруй мені листя осінне
(Цвіт весни дарувати не зміг).
Хоч дощем окропи мій поріг,
Словом біль замоли.

Неодмінно

Буде осінь – ця мить воскресіння!
Станем чисті душею, мов сніг.
Подаруй мені листя осінне
(Цвіт весни дарувати не зміг).

Не виню.

Знаю, мрії – причинні.
Наша зустріч – любов, а не гріх.
Наше слово – потуги німих.
Світить Місяць мій сум піанінний.
Подаруй мені листя осінне.

З пракореня калини

(Коло ронделів)

*Моєму древньому місту Ромен
присвячується*

1.

І мертва,

і жива,

і... ще ненарождѣнна

Душа – як магма, на гаряче слово закипа,
Щоб злозязикє плем'я

не могло меча приспать.

В журбі і радості завжди вуста вогненні.

О доле-доленько!

Безславна і нужденна...

Чом вічність волі для народу –

завше мить сліпа?

І мертва,

і жива,

і... ще ненарождѣнна

Душа – як магма, на гаряче слово закипа.

Крізь плин віків я во плоті Твого імення,

У нетутешній тиші сонцеликого стовпа

Знов підійму.

Хай крізь серця нам

Сонце проступа!

В крижовий Світобезмір
я співатиму натхненно:
І мертва,
і жива,
і... ще ненарождѐнна!

2.

Душа – як магма, на гаряче слово закипа
У тій землі,
де вісь – пракоренем калини,
І домоткане полотно річок в долині,
Де ще не знать ні Бога,
ані ката, ні раба.
Лиш задум тварі*.
Дух святий витає у степах,
Де над Сулою – РАЙдуга сія первинна,
Душа – як магма, на гаряче слово закипа
У тій землі,
де вісь – пракоренем калини.

Де в сяєві зірок
глядить пра-Дідуха-снопа
Творець, хто Батьком став
Дажбожій всій родині.
На Рай-землі намислив – бути Україні!
І браму неба відчинив: і д і т ь!
Н о в а д о б а!
Душа – як магма, на гаряче слово закипа.

* Твар – будь-яка істота, живе створіння.

4.

Зі жмені глини й сонця серце зліплено мені.

І ти, і я,

і жайвір в небі –

всі ми – УКРАЇНЦІ!

Бунтує глас віків Ромену геном у кровинці,

Де кобзарі нам душу рвуть...

Порубані пісні.

У пам'яті моїй щомить викрешують вогні.

Слова – квітують ласкою, любов'ю.

Чорнобривці...

Зі жмені глини й сонця

серце зліплено мені.

І ти, і я,

і жайвір в небі –

всі ми – УКРАЇНЦІ!

Люблю сей край пшениць

і неба вир голубизни,

І білий усміх ромен-зілля –

Світу лик в росинці.

Щоденно дякую Тобі

як Матері і Жінці,

О земле над Роменом – се коріння дідизни!

Зі жмені глини й сонця

серце зліплено мені.

5.

І ти, і я,
і жайвір в небі –
всі ми – УКРАЇНЦІ!
Душа дзвінка у шаблях пружного зела,
І Слово – дух живий, вогонь – а не зола,
Спізнала мудрість цю святу
з Тобою наодинці.

Тяжкі часи були: і лихоліття, і ординці...
Козацький степ колише туга-ковила.
І ти, і я,
і жайвір в небі –
всі ми УКРАЇНЦІ!
Душа дзвінка у шаблях пружного зела.

Сади й Світи –
готові вибухнути у зернинці,
І гімн життю кодує блискавиць стріла,
Щоб, земле рідна, ти ізнов розповилась.
Прапил століть несучи під нігтями,
аж на мізинцях.

І ти, і я,
і жайвір в небі –
всі ми – УКРАЇНЦІ!

7.

Рудою закипала в час злий оборони,
На олтарі святила нам тверді Слова й ножі,
Сталила нерви, кров,
серця на сонячній межі.

О бійся, вороже!

Ми – дужі, незборонні!

У нас блищать мечі!

На диби зірвуться враз коні!

Визвольний дух Трясила й Хмеля

рветься нуртом жил.

Рудою закипала в час злий оборони,
На олтарі святила нам тверді Слова й ножі.

Вітрильник соняхів пливе,

немов во врем'я оне,

В храм Сонця,

до іще незгасних вогнищ-ворожінь.

Цей день,

що поле,

хочу житнім колоском прожить.

Тужавіє в калині блискавиці гроно.

Рудою закипала в час злий оборони.

8.

На олтарі святила нам тверді Слова й ножі,
У Ріднім Краї долю кращу я утверджу!
Для *приспаних, окрадених* рабів
рядки мережу.

І Слово рідне
я не кину пестошам іржі.

Був холод, голод.
Не здали ми рідні рубежі.
Не до рабів –
до сильних духом я належу.

На олтарі святила нам тверді Слова й ножі,
Я долю в Ріднім Краї кращую утверджу!

Глузують з нас. (А ми?..)
Скрізь хижі люстра міражів.
Холодною сльозою
Ти гасила крик пожежі.

З тобою поруч я була на стінах вежі,
Як дерлись в місто орди осоружні і чужі.
На олтарі святила нам тверді Слова й ножі.

11.

Із манускриптів
сходить промінь Сонцебога.
Це серце,
втомлене від довгої зими,
Ромене мій,
вогнем любові перейми!
Як вибухне душа від благості і боргу!?.

Кобзарських дум сліпих
стоїть у лоні стогін.
Торбани й кобзи...
Кобзарі лягли кістьми.

Із манускриптів
сходить промінь Сонцебога,
Це серце,
втомлене від довгої зими.

Снопи снігів ще вчора крижані та строгі
Під Великоднім Сонцем
скресли, мов дими.
На рушнику у хаті – писанки і МИ,
На покуті – молитва мамина й тривога...
Із манускриптів
сходить промінь Сонцебога.

12.

Це серце,
втомлене від довгої зими,
Вертаю Вірою Тобі –
не пустословом,
В душі звезду
величний Храм Світо-Любові.
Де б не була – я пригортатиму крильми.

На всі Майдани нагромадила громи!
Рішуче йду із дум Тарасових стомово!
Це серце, втомлене від довгої зими,
Вертає Вірою тобі – не пустословом.

Жовто-блакитну тишу літа бавить цмин,
І ти, Ромене,
як пелюстка плоті Слова.
Яріють сонця струни,
аж дзвенять діброви!
Візьми,
мов пісню,
соловеєчку, візьми,
Це серце,
втомлене від довгої зими.

13.

Вертаю Вірою тобі – не пустословом,
На всі прийдешні покоління і віки.
Дух Калниша!

О, де ж ви, славні козаки? –
Розбратані.
Ідеї ваші – паперові.

Тугі слова гострю, мов стріли Перунові.
Не зітруть жорна пам'яті біль Соловків.
Вертаю Вірою тобі – не пустословом,
На всі прийдешні покоління і віки!

І часом, знаю,
покручі плетуть обмови.
Щодень – як на війні,
дасться нам взнаки.
Та не підкупить дух мій дзенькіт срібняків!
На всі життя
настачу блискавиць Любові.
Вертаю Вірою тобі –
не пустословом!

Яблунова мова!

(Мале коло ронделів)

1.

Як величаво Спас веде сади!
Душа народить Світу Диво-Слово!
Зернини слів – як роси світанкові.
Лиш ти, Дажбоже, вірний поводитир!

По стежці Світла і чеснот веди
До нових мрій, надій. Душа – в обнові.
Як величаво Спас веде сади!
Душа народить Світу Диво-Слово!

Мій сад – святнебо пестить і глядить,
І таємничий яблунь тихий говір.
На листі яблук! – із дарами човен.
Я кожен день чекаю Божих див.
Як величаво Спас веде сади!

2.

Душа народить Світу Диво-Слово!
Сни вітер розколошкає садів,
І тембри налаштуються й лади,
І в Україну погляд збудить овид.

Шелесне лист – вже й радісна розмова,
Оголить душу сад – Храм володінь.
Душа народить Світу Диво-Слово!
Сни вітер розколошкає садів.

Яка ж бо ладна яблунева мова!
В ній Сонцем наливаються плоди.
Для прихистку душа – завжди сюди,
Цілющим яблуком – сади любові,
Й душа народить Світу Диво-Слово!

3.

Сни вітер розколошкає садів.
І Діва-яблуня умиється росою,
Як я – ще теплим,
 рідним спомином – тобою.
Твої прочитую в стежках сліди.

Срібляться. Місяць цілу ніч ходив,
І заглядали під стеблинку кожну сови.
Сни вітер розколошкав вже садів.
І Діва-яблуня умилася росою.

І Сонце бризнуло мереживом прядінь!
Задзумкотів мій день сріблястою осою.
Душа озвалася звучанням саду строю.
Збігає час секундами годин.
Сни вітер розколошкав вже садів.

4.

І Діва-яблуня умилася росою,
І молитесь на Схід, до Сонця – сходить,
Й молитву-слово нам несе як оду.
Заслухаєшся мелодійністю й красою!

В любистках люблю. Й ти – мій звук гобою.
І молодість й краса вітрам на подив.
І Діва-яблуня умилася росою,
І молитесь на Схід, до Сонця – сходить.

Скрипковий тембр мелодій над травою
Від ранку віртуоз-цвіркун в садку виводить.
Стою, милуюся я соняшником гордим,
Повзе пирій під голою п'ятою.
А Діва-яблуня вмивається росою.

5.

І молитесь на Схід, до Сонця – сходить,
Душа – як подих Господа, неопалима!..
Краса світанку! Боже, серцю невтолиме
Хлюпнуло світло!

Ллється із високих сходів.

Навшпиньках тягнуться
назустріч перші сходи,
І соняшник вже мріє про зернятка-рими.
І молитесь на Схід, до Сонця – сходить,
Душа – як подих Господа, неопалима!..

Від Тебе Світ постав – птахи, ліси, народи,
Бо всі СЛОВА, мій Боже,
всі – були Твоїми!

Навчи й мене с л і в
відшукать животворимих.
Душа пізна Любові суть, Твою природу,
Й помолиться на Схід, де Сонце сходить!

6.

Душа – як подих Господа, неопалима!..
Поплачу й стрепенусь.

Не похилюсь додолу.

Хай у тартар летить все перекотиполем.
Перебула найтяжчі дні... Холодні зими.

Життя – як сцена... ролі і громи, і грими...
Та посаджу знов сад.

Знов виплекаю долю.

Душа – як подих Господа, неопалима!..
Поплачу й стрепенусь.

Не похилюсь додолу.

Я маю Сонце, небо! Час збіжить нестримно.
Сміються яблука: Ренет, Шафран і Голден,
На блюдці дня ворожать, котяться по колу,
По буквицях складаю запізнілі рими.
Душа – як подих Господа, неопалима!..

7.

Поплачу й стрепенусь.

Не похилюсь додолу.

Як величаво Спас веде сади!

І на вустах слова – (зцілуй!) меди,

Зіп'єш України неба

й Сонця світлий голос.

Вітри огранюють житам, пшеницям колос,

Міцніють гордо вуса молоді.

Поплачу й стрепенусь.

Не похилюсь додолу.

Як величаво Спас веде сади!

І маковійчики, і яблука в подолі.

Святково серцю – рими і склади,

Щедротам Господа умій радить!

Прийми з добром цей день,

що сад мені намолить.

Поплачу й стрепенусь.

Не похилюсь додолу.

06.10.20

І Слово розтечеться колами!

До колег-поетів

Свій 20-річний стаж у лавах Національної спілки письменників України зустрічаю 17-ою збіркою. «Живичя» – це збірка ронделів.

Що таке «ронделі» ви добре знаєте. Бралася і до сонета. Ніби щось і музиці співзвучне (соната). І мені як музиканту ніби сам Бог велів. Але у стиль і строфіку не вкладаюся ніяк. Не йде, і квіт. А так прагла написати вінок! На мої творчі муки з цього приводу Всесвіт дав відповідь – привів до Кола ронделів! Дуже привільно і легко моїй душі у тріолетах, ронделях!

Так народилось Коло ронделів «З пракореня калини» далекого 2006 року. Коло складається із 13 віршів, як і рядків у ронделі, і чотирнадцятий – заключний, об'єднує рядками 13-ий і перший вірш. Другий рядок вірша стає першим наступного. А в заключному (14-му) – другий рядок є першим рядком першого, початкового ронделя. Так Коло замкнулося.

Друзі, це так захоплює! Це неймовірно! Ти собі ускладнюєш завдання тим, що коли йдеш по Колу – треба постійно добирати по 8-9 слів на одну риму! Тоді як у ронделі їх потрібно по 5. Наприклад: *додолю, перекоми-подем, долю, Голден, по колу, голос, колос, в подолі, намо-лить; зела, не зола, ковила, стріла, розповилась, імла, чола, провела* і т.п..

Подаю тут і Мале коло ронделів «Яблунова мова!» – із 7 віршів. Якщо йти далі цим шляхом, випробовуючи себе на творчі можливості, словниковий запас – то можна писати Велике коло ронделів, де повинно бути 27 віршів (13+13+ 1).

Пробуйте!

І Слово відгукнеться – розтечеться КОЛАМИ у душі, як від кинутого камінчика на плесо ріки!

Окремі видання

1. **«На вігрянім вогні»** – поезії, Суми, «Слобожанщина», 1994, с.96.
2. **«Горобина ніч»** – книга в книзі «Тороки», Суми, «Собор», 1996 р.
3. **«Мовчать дерева роду...»** – поезії, Суми, “Козацький вал”, 1999 р., с.32.
4. **«Яблука з неба»** – поезії, Суми, “Мрія-1”, 2000, с.72.
5. **«Білий лебідь – лебідь Чорний»** – Волхвема, поезії, – Суми, «Мрія-1», 2005 р., с.272.
6. **«Вірую»** - ПроСТО тріолети. Поезія. – Суми, «Мрія-1» ТОВ, 2006, с.112.
7. **«Грім»** - Волхвема, поезії, Суми, «Мрія-1», 2006р., с.214.
8. **«Злюбі»** – філософсько-еротичні поезії. – Суми, «Мрія-1», 2008 р., с.144.
9. **«Гаряча тиша Літа»**. – Тріолети. Інтимна лірика. – Суми, «Мрія-1» ТОВ, 2010 р., с.150.
10. **«За синню – СИН!.. Реквієм»** – Поезія. – Суми, «Мрія-1» ТОВ, 2013 р., с.96.
11. **«Скрипка Сонця»** – поезія, пісні. – Суми, «Мрія-1», 2014, 2017 рр., с.244.
12. **«Місто моєї долі»** – Поезія, пісні. – Суми, «Мрія-1», 2017 р., с.144.
13. **«Чорнобривці на снігу»** – Поезія. – Суми, «Мрія-1», 2019 р., с.140.
14. **«Срібне коло Місяця»** – філософсько-лірична драма, роменлети (тріолети). – Суми, «Мрія-1», 2019 р., с.178.
15. **«Зимниця»** – філософсько-лірична драма, роменлети (тріолети). – Суми, «Мрія-1», 2020 р., с.158.

16. **«Межимісяччя»** – філософсько-лірична драма, роменлети (тріолети). – Суми, «Мрія-1», 2020, с.180.
17. **«Живиця»** – ронделі. – Суми, «Мрія-1», 2021, с.152.

Колективні збірники

1. «Пелюстки Ромен-цвіту» – добірка віршів (Ромни, «Просвіта», 1993).
2. Альманах «Слобожанщина» №4 – № 25 – добірка віршів (Суми, «Мрія-1»).
3. «Олександр Олесь. Творча спадщина та сучасність» – пісні (Суми, «Козацький вал», 1999).
4. Альманах «Україна – моя Батьківщина» – добірка віршів (Київ, «Неопалима купина», 2006).
5. Альманах «Земляки» – добірка віршів (Київ, (2009).
6. Журнал «Дніпро» (Київ, квітень 2009).
7. «Літературний Чернігів» – добірки віршів (Чернігів, 2008, 2014).
8. Літературний альманах Волині «Світязь» – добірки віршів (Луцьк, 2011).
9. «Свічадо зореслова» – посібник-хрестоматія зі сценічної мови (Тернопіль, 2011).
10. «Поезія – вона рятує націю...» – добірки віршів (Львів, 2016).
11. «Житомир ТЕН» (Житомир, 2018).
12. «Поетична топоніміка – 2» (Хмельницький, 2018).
13. Журнал «Золота пектораль» – добірка віршів (Тернопіль, 2019).
14. «У пошуку альтернативи. Поезія сучасної України» – добірки віршів (Київ, 2020).
15. «Слово єднає – 2» (Хмельницький, 2020).
16. Сучасна література рідного краю : посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5-7 класів. – (Харків: Соляшник, 2020).

Проекти

Керівник і упорядник:

– збірників кращих художніх творів сумських школярів – переможців літературно-мистецького конкурсу «Диво калинове» імені Дмитра Білоуса «Диво, диво калинове!» (вийшло 6 випусків: 2007, 2008, 2012, 2012, 2015, 2017);

– «Роде наш красний!» – збірники кращих літературних творів школярів Сумщини (2014, 2015);

– «Поезія – вона рятує націю...» – поетична збірка творів відомих письменників України (Львів, 2016);

– започаткувала і організувала бібліотечку «Просвіти», що діє при сумській міській бібліотеці ім. Т.Г.Шевченка з 2009 року;

– зініціювала запровадження районного літературного конкурсу для дітей «Собори душ» ім. Йосипа Дудки в рідному Ромні в 2016 році;

– співупорядник збірника творів переможців районного літературного конкурсу для дітей «Собори душ» ім. Йосипа Дудки «Наші собори душ», (Суми, 2016, 2017).

Відзнаки:

Лауреат літературних премій:

– імені Марусі Бек Світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО, 2003);

– імені Олександра Олеся (2009);

– імені Анатолія Погрібного (2015);

– обласної літературно-мистецько-краєзнавчої премії (2018).

Відзнаки Сумської міської ради:

– медаль «За майстерність» (2018),

– медаль «За заслуги перед містом III ступеня» (2019).

Медаль ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка «Будівничий України» (2019).

Нагороджена Почесними Грамотами Міністерства культури і мистецтв України, Президією Українського фонду культури (2009).

Член Національної спілки письменників України (2001), Національної спілки майстрів народного мистецтва України (2001), Асоціації діячів естрадного мистецтва України (2001), член ГО Української Міжнародної академії оригінальних ідей (2007), член правління обласного товариства «Просвіта».

Автор-новатор літературних строф-жанрів:

– волхвема – (волховник – збірник священних текстів, молитов тощо + поема);

– злюбоби – філософсько-еротичні вірші – свого роду мантри, мають особливу специфіку строфічності;

– роменлети – розширений, видозмінений, варіативний вид тріолета, в якому рядки не повторюються;

– коло ронделів;

– коло-цикл – кожен вірш останнім рядком слугує початком наступного вірша. Останній вірш з першим у циклі – з'єднує останнім рядком – що є першим рядком першого вірша.

Зміст

Унормованість козацької непокори	
<i>(Вступне слово)</i> М. Петренко	4
«З пракореня калини»	
<i>(Вступне слово)</i> Г. Арсенич-Баран.....	6
Живиця (<i>Диптих</i>)	9
А серце Час шукає	11
Молитва до Сонця	12
Життя – не ронделі	14
На вітрянім вогні	15
Люблю в щемливій ревності	16
Пекельна мука.....	17
Розірвавсь разок намиста... ..	18
Цвінуть волошки	19
Гарячий погляд у свічада.....	20
Ковтатимеш самотній звук.....	21
Осінній колаж міста.....	22
Змітає листя день	23
Роменська груша	24
Свіча пам'яті за сином.....	25
Ти – як мова чужа... ..	26
Тінь голосу.....	27
Ти – мій Ладі!.....	28
Обери, я – твоя!.....	29
Сонячний рондель	30
Ще не відданий мій скарб любові	31
Рондель при свічі.....	32
Прощаю.....	33
Сумна щедрівка	34
«В цім саду була я кожним деревцем... ..».....	35
Вічність щось пророчить.....	36
Перунові батіги.....	37

Видибуй, наш Перуне!	38
Не сотвори кумира.....	39
Світлий рондель.....	40
Серце – зорі креше в ніч!.....	41
Ви мою душу ошукали	42
Свічка з Богом гомоніла	43
Раннє тихе щастя	44
Яблунева рапсодія	45
Русалії (Цикл)	
1. Зелена неділя. Трійця.....	46
2. Празникує все зело.....	47
3. Квітне буз і конвалія.....	48
4. Чари конвалій.....	49
5. Русалчин Великдень.....	50
6. Польові русалки.....	51
Рожева ніжність півонії	52
Материнська туга.....	53
Я – іскра Божого вогню!.....	54
Що буде, Боже, що?.. ..	55
Чується: «Киги! Киги!»	56
Наша історія.....	57
Над нами синь – Дажбог-ріка!	58
Обабіч Бога	59
Різні душі	60
Любов – свободи крила	61
Розкрилю руки Сонцю.....	62
Груша-дичка	63
Схилились три Верби	64
Кому несеш окраєць-день?.. ..	65
Метелик вуст зашерх... ..	66
Довга ніч... ..	67
Чолом тобі, Лісе!	68
Ой, там на горі	69
Гроза.....	70

Прощальний букет із липи	71
Підсочка	72
Час летить... ..	73
Гірка пісня історії	74
Життя складне	75
Замало першим... ..	76
Старість.....	77
Блудень	78
Спільна доля	79
День без мене.....	80
Це мій голос	81
Сад наливається наливом	82
В'є жайвір вись	83
Йде Сонце сівачем у полі!	84
О Сонце, о квітко ясна неба!	85
Лунарія.....	86
Дім без дарів – пустий... ..	87
Тобою впоєна душа	88
Калиновий фреш	89
Очі... ..	90
Чом стали піснею журби?.. ..	91
«Голубитимеш ніжно, як ріку...».....	92
Стаю струною я	93
«Все пада сніг...».....	94
Чекає серце цокоту підків... ..	95
Залюблена у сонячну красу!	96
Йде весна!	97
Великдень грому (Цикл ронделів)	
1. «Любов упала навесні така...»	98
2. «У морі буднів сих піднять вітрило...».....	99
3. «Прислухайтесь! Весна...».....	100
4. «Які громи! Склепіння неба рвуть!»	101
5. «Засвітить мої білі ронделі...».....	102
6. «Це Ваша липа в небо зацвіла!»	103

7. «Які меди течуть...».....	104
8. «Серед цієї музики прозорої беріз...».....	105
9. «Мій проліску, яка ця даль пекучо-синя!»..	106
10. «Не повірите: щастя не в тім...».....	107
11. «Дзвенить в душі беріз...».....	108
12. «Любити свято, щедро, жертвенно...».....	109
13. «Кульбавами цвіте моє волосся!».....	110
14. «Ось в небесах купаються громи!».....	111
15. «Я ніколи тебе не побачу...».....	112
16. «Мабуть, то все-таки було прощання...».	113
17. «А папороть квітла глухою любов'ю...»..	114
18. «На уста накладу я мовчання печаті...».	115
19. «Моє слово пекуче, гартуйся...».....	116
20. «Ти дав печаль, як даль...».....	117
21. «Шкребешся зморшкувато...».....	118
22. «І ляже на папір пекуча Ваша тінь...».....	119
23. «Подаруй мені листя осіннє...».....	120
24. «Вже тобі ні вогонь, ані осінь...».....	121
З пракореня калини (Коло ронделів)	122
Яблунева мова! (Мале коло ронделів)	136
І Слово розтечеться колами! (Слово автора)	143
Окремі видання.....	144
Колективні збірники.....	145
Проекти.....	146
Відзнаки.....	146
Автор-новатор літературних строф-жанрів.....	147

Літературно-художнє видання

Людмила РОМЕН
(Шевченко Людмила Валентинівна)

ЖИВИЦЯ

Ронделі

За редакцією автора

Комп'ютерна верстка *Л.В. Шевченко*
Коректор *Н.Й. Карпенко*

Підп. до друку 12.01.2021. Формат 60x84/32. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 7,98.
Ум. фарб.-відб. 7,98. Обл.-вид. арк. 4,19. Тираж 300 пр. Вид. № 2 .

© Авторські права застережені. Передрук будь-якої частини твору – тільки за письмової згоди автора.

Видавець і виготовлювач:
ВВП«Мрія-1». 40000, Суми, Кузнечна, 2.
Тел. 679-215, 22-13-23.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 6804 від 12.06.2019